

Er der én historisk metode – eller svar til en ayatollah?

AF

NILS HYBEL

Niels Lund betragter min bog *Danmark i Europa 750-1300* som en ny måde at skrive historie på. Den kan han ikke lide. Han ville hellere have haft, at jeg havde skrevet min bog efter de almindelige metodiske retningslinier for historiske afhandlinger med fyldige historiografiske referencer, kommentarer osv. Heri kan jeg ikke tjene ham, fordi den metode er inadækvat for indfrielsen af et af de mål, jeg satte mig med bogen. Den detalje har øjensynligt undgået Lunds opmærksomhed.

I indledningen oplyser jeg, at det er ambitionen med bogen at skrive en historisk syntese fortrinsvis på grundlag af historisk samtidske skriftlige og arkæologiske kilder. Den metode er valgt, fordi en af hensigterne med bogen er at give en personlig udlægning af Danmarks og Europas tilblivelseshistorie, så rent og upåvirket af andres arbejde, som det kan lade sig gøre. Den programmerklæring findes i forordet. Det betyder naturligvis ikke, at jeg i almindelighed er uinteresseret i andre historikers arbejde. Men i det ærinde, jeg med bogen er ude i, er historiografien irrelevant. Den kan dog ikke helt fortrænges. Jeg har gennem årene trods alt læst en hel del historieskrivning om det, min bog handler om. Bedst havde det været, hvis jeg aldrig havde læst en linie af, hvad andre historikere gennem tiderne har ment. Og ligeledes hvis jeg havde haft tid og kræfter til overalt at gå til kilderne og udeladt al historisk litteratur skrevet efter den tid bogen handler om. Min bog er lige så meget tænkt som et dokument om mig og den tid og det miljø, jeg lever og har levet i, som en analyse af den tid og de problemstillinger den tager op.

Lund forstår ikke min brug af vendingen »at lade kilderne tale«. Det får han meget ud af, skønt meningen er såre simpel. Han ser en mod-

sætning i, at jeg skriver, at det er hypoteser, emner og problemer, der styrer min udlægning af danmarkshistorien, og samtidig hævder, at jeg lader kilderne tale. Når jeg i indledningen med et glimt i øjet, som Lund slet ikke ser, bruger vendingen, at jeg har valgt at lade kilderne tale, så henviser jeg til, hvad også fremgår direkte af den sammenhæng udtrykket optræder i, at jeg af hensyn til den måske knapt så lærde læser som Niels Lund har indsat mange fyldige kildecitater i teksten. Meningen er simpelthen at give læseren direkte indsigt i dele af et centralt udvalg af de grundkilder, jeg bygger min udlægning af danmarkshistorien på. Ud over disse kildecitater har kilderne ikke et ord at skulle have sagt. Hvert ord i øvrigt står for min regning, og en del af oversættelserne af kildecitaterne til dansk er for øvrigt også mine.

Niels Lund har skrevet en historiografisk ekskurs til min bog. Den er sikkert nyttig, men den er helt *beside the point*. Jeg er naturligvis godt klar over, at en lang række af mine slutninger deler jeg med nuværende og afdøde kollegaer. Ligeledes at det modsatte gør sig gældende. Desværre er det som nævnt ikke muligt helt at rydde 'harddisken', når man giver sig ud i et projekt som mit. Lund henviser mig imidlertid også til meningsfæller, jeg ikke var klar over, jeg havde. Det varmer. Til gengæld kan jeg bidrage med en korrektion til hans historiografiske ekskurs. Den viden om de danske godsstrukturer i tiden frem til 1300, man kan læse om i bogen, bygger helt og holdent på min egen forskning.

Lund mener, det er respektløst at behandle historiske problemer uden reference til tidligere historikeres arbejde. Det fører forudsigeligt til forskning i knæhøjde, siger han insinuerende om mit arbejde. Han mener åbenbart, som en anden ayatollah, at have opnået ret til at udstede ubegrundede bedømmelser, at udnævne hvem der har vundet hævde på emner og synsmåder, og besidde autoritet til at kanonisere én historisk metode. Må jeg være fri!

Frit metodevalg er en grundbetingelse for fri forskning, og synspunkter på historien kan ikke patenteres. Historikere er kun forpligtigede af de mål for deres forskning, de selv sætter, og de metoder, der udspringer heraf. Man kan kritisere en metode for ikke er at være adækvat for de opstillede mål, men det giver ingen mening at kritisere en afhandling for hensigter, den ikke har, eller pege på metodiske mangler, som er inadækvate for de opstillede mål. Det er, hvad Lund forsynder sig mod i sit ophidsede indlæg om min bog. Hvad hjertet er fuldt af...